

JULGE LAPS

**MIDA TEHA, KUI MINU VÕI MU SÕBRA
KODUS ON VÄGIVALD?**

- Igas klassis võib olla lapsi, kellele on kodus tehtud haiget või kes on näinud pealt vägivalda oma vanemate vahel.
- Paljud lapsed ei räägi sellest aga kunagi kellelegi, isegi oma sõbrale või õpetajale mitte, rääkimata politseist.
- Mitte keegi ei pea olema oma murega üksi.
- Õnneks on neid julgeid lapsi, kes abi otsivad, aina rohkem!

„PEALTNÄGIJA“ RÄÄGIB LOO JULGETEST LASTEST

MÕTTED JA TUNDED LOO JÄREL

Küsimused aruteluks:

1. Milliseid tundeid ja mõtteid tekitas sinus see lugu?
2. Mida oleks sina teinud olukorras, kus üks pereliige teeb teisele haiget?
3. Kas need lapsed, kes helistasid politseisse, tegid õigesti?
4. Miks paljud lapsed kodus juhtuvast rääkida ei julge?

EESTI PERED

- Eestis on palju erinevaid peresid. See, mis ühes peres on tavaline, on teises ebanormaale.
- Hoolimata sellest, milline on pere ja mis seal juhtub, armastavad lapsed sageli oma peret üle kõige ja on seetõttu valmis ka hoidma pere saladusi.
- Samas on **igal lapsel** õigus olla hoolitsetud ning elada turvalises kodus, kus keegi ei tunne hirmu ega koge vägivalda.
- Vägivald kodus on alati vale ja alati on õige püüda seda lõpetada.

MIS ON VÄGIVALD?

- Vägivald on:
 - Löömine
 - Pigistamine
 - Juustest tirimine
 - Raputamine
 - Hirmutamine ja ähvardamine
 - Ja paljud muud viisid, mis teevad haiget või põhjustavad ebamugavust

VÄGIVALLA ÄRATUNDMINE

- Sageli on raske aru saada, mis on vägivald ja ära tunda hirmu. Tunded ja keha ütlevad meile, kas asjad on hästi või mitte.
- Kui laps on rõõmus, siis tal on kerge olla ja ta tunneb end vabana. *Kuidas sina tunned ära rõõmsa tuju?*
- Kui inimene on hirmul, tunneb ta sageli, et rinnust kisub kokku, tekivad värinad ning kuklas tekib imelik tunne. *Kuidas sina tunned ära hirmu?*

HIRM

- Selleks, et hirmu tunda, ei pea laps ise alati kannatama vägivalla all. Hirm tekib ka siis, kui tunneme muret oma pereliikmete pärast, näiteks siis, kui vanemad riidlevad ja tülitsevad.
- Väga harva läheb vägivald iseenesest üle või juhtub seda ainult üks kord. Vanem, kes lööb, ei saa sageli aru, et ta vajab abi. Teised täiskasvanud saavad teda aidata, kui nad vägivallast ja lapse murest teada saavad.
- Kõige tähtsam on see, et lapsel oleks turvaline olla ja et ta ei peaks enam tundma hirmu.

VÄGIVALD SINU PERES

- Kui sa tunned hirmu oma kodus või kui sinu peres on vägivalda, siis on alati kõige tähtsam sinu turvalisus.
- On väga oluline, et sa oleksid julge ja annaks juhtunust teada. Sageli on see ainus viis, mis aitab vägivalla lõppemisele kaasa.
- On palju inimesi, kes saavad sind ja su peret aidata.

KUI SA VAJAD ABI KOHE, HELISTA 112

- Kui sa tunned hirmu, sulle on tehtud haiget või sa näed vägivalda pealt, siis võid alati helistada politseisse numbril 112.
- Politsei tuleb kiiresti kohale ning lõpetab tülitsemise ning annab endast parima, et sul oleks turvaline olla.
- Kui tegu on vägivallaga, siis uurib politsei juhtunut põhjalikult ning kui see on vajalik, siis võib ta eemaldada vägivalla toimepanija kodust kuni asjad selgeks saavad ja turvalisus tagatud on.

KUI SA KAHTLED, MIDA TEHA, SIIS...

- Alati võid helistada Lasteabi telefonil **116 111** või suhelda läbi interneti lehel www.lasteabi.ee
- Sa võid rääkida oma murest inimesega, keda sa usaldad. See võib olla näiteks sinu
 - Õpetaja ja treener
 - Onu, tädi, vanavanem ja muu lähedane
 - Hea sõber ja tema vanem
- Alati on hea mõte abi otsida ka mitmest kohast. On tähtis, et sa ei jääks oma murega üksi.

JULGUS

- Pea meeles, et julge ja tubli pole see laps, kellel pole muresid, vaid see, kes julgeb raskes olukorras abi otsida.
- Sinu julgus on sageli ka abiks teistele, näiteks su vanematele või õdedele ja vendadele.
- Halbade asjadest oma peres teistele rääkida pole kunagi kerge. Sa oled tubli ja julge, kui seda siiski teed.

JULGE SÕBER

- Kuidas käituda siis, kui sõber räägib sulle hirmust või vägivallast oma kodus?
- **Jäta meelde 3 asja.**
 1. Kuula sõbra muret ja ole talle toeks nii hästi kui oskad. Ta on just sind usaldanud.
 2. Otsige koos abi täiskasvanult, keda usaldate, lasteabi numbrilt 116 111 või politseist numbrilt 112.
 3. Sõpra aidates oled ka sina julge!

OLE JULGE NING ABISTA ENNAST JA TEISI!

- Täname lapsi ja õpetajaid, kes teemat oma klassis arutasid! Kui tundsite, et sellest oli kasu, soovitage sama ka teistele.
- Materjali pani kokku Riigiprokuratuur, Pealtnägija klipi Rahvusringhääling. Häid mõtteid käesoleva materjali täiendamiseks ootame aadressil julgelaps@prokuratuur.ee
- Vaata teema kohta lisa: www.prokuratuur.ee/julgelaps